

1 KOR. 5. UITGESLOTEN

Ds. R. D. Anderson, v.d.m. te Katwijk

In de komende tijd zullen wij mogen nadenken over een aantal delen van Paulus' eerst bewaarde brief aan de Korintiërs. Deze jonge stadsgemeente worstelde met allerlei problemen die vaak nog erg actueel blijven in onze eigen dagen. De apostel Paulus werd over deze problemen steeds geraadpleegd, hoogstwaarschijnlijk omdat er in Korinte nog geen raad van oudsten aangesteld was. Maar af en toe wist Paulus zelf wat aan de kaak te stellen bij hen. Dat is het geval in hoofdstuk vijf. Hij heeft ze zojuist verweten van zelfvoldaanheid (dat is 'trots', zie 1 Kor.4:18-19). Nu wil hij dat illustreren door het feit dat de gemeente een ernstige zondaar in haar midden blijft tolereren. Wat moet je als gemeente doen als één van je leden ervoor kiest om overduidelijk in zonde te leven?

In Korinte ging het om een man die een seksuele relatie was aangegaan "met de vrouw van zijn vader". Dat kan ons verbazen. Veel meer zegt Paulus over deze relatie niet. Zijn zegswijze geeft aan dat het om de stiefmoeder van de man ging (voor deze uitdrukking zie Lv.18,8; 20,11; Dt.27,20). Allerlei situaties zijn denkbaar: een huwelijk of samenwonen na de dood van zijn vader of nadat zijn vader gescheiden was, óf een buitenechtelijke affaire. Allerlei motieven zijn ook denkbaar, want naast verliefdheid zou het net zo goed om status of om het veilig stellen van een erfenis hebben kunnen gaan. Voor Paulus doet dat er allemaal niet toe. Eventuele verzachtende omstandigheden zijn niet ter zake. Dit blijft een ernstige zonde die maatregelen vereist.

Maar wat had de gemeente gedaan? Zo goed als niets. De man werd getolereerd en kon nog volop meedoen aan de erediensten en (wekelijkse) avondmaalsvieringen. En dat schiet Paulus in het verkeerde keelgat. Die man had allang van de gemeente uitgesloten moeten worden en aan de Satan moeten worden overgeleverd (kennelijk was de stiefmoeder geen gemeentelid, want anders had zij ook uitgesloten moeten worden).

Zeer opvallend is het dat Paulus geen proces van vermaan, geen oproep tot bekering voorschrijft. Zodra de gemeente bij elkaar komt moet die man uitgesloten worden. Punt. En de gemeenteleden mogen dan ook niet met hem omgaan, niet eens samen met hem eten (v.11)!

Het is duidelijk dat er hier iets anders aan de hand is dan wat de Here Jezus op het oog had toen hij zijn discipelen voorschreef hoe om te gaan met iemand die tegen je gezondigd had (Matt.18:15-18). Daar zei de Here dat de discipelen de zondaar eerst onder vier ogen moesten vermanen, en als bekering uitbleef één of twee getuigen erbij roepen. Pas als dat alles niet hielp moesten ze met de persoon niet meer omgaan en hem binnen de discipelenkring (de 'gemeente' van toen) bekendmaken. Paulus zelf gaat ook bij andere zonden in de gemeente van Korinte uit van vermaan in plaats van onmiddellijke afsnijding (verg. het vermaan tegen het bezoeken van prostituees 6,12-20, dronken deelname aan het avondmaal 11,21, ongeloof in de lichamelijke opstanding uit de dood 15,12). Van zo'n procedure van vermaan voor deze Korintiër van hoofdstuk vijf is echter geen sprake. Binnen een week moet hij eruit.

Paulus heeft hier waarschijnlijk het oog op wat God in zijn wet zegt over mensen die (letterlijk) "met een hoge hand" zondigen (NBV 'willens en wetens', zie Numeri 15,22-31). Dat staat tegenover mensen die zondigen "uit menselijke zwakheid" (vaak ten onrechte vertaald als "onopzettelijk"). Het gaat ten diepste om de vraag of je oprecht berouw over je zonde hebt, of dat je als het ware met je hand het gezicht van God blokkeert. Zonden met "een hoge hand" (dat is zonder berouw) mochten niet in de tabernakel verzoend worden. Deze zondaars moesten onmiddellijk uit de gemeenschap verbannen worden. Numeri 15 geeft geen lijst van zonden die in deze categorie zou kunnen vallen, wat onderstreept dat het eerder om de *houding* van de zondaar gaat. Toch is het zo dat de ernst van een aantal zonden in de wet onderstreept wordt met de mededeling dat iemand

die zoiets doet onmiddellijk verbannen moet worden. Verreweg de meeste zonden in deze categorie hebben te maken met de overschrijding van rituele wetten waardoor Gods heiligheid geschonden wordt (zie bijv. Lev.7:20-27), maar de seksuele zonden van Leviticus 18 (incest, homoseksuele gemeenschap, bestialiteit, enzovoort) vallen hier ook onder (zie Lev.18:29). Het lijkt mij aannemelijk, vooral gezien zijn citaat uit de wet in 5,13 ('verwijder wie kwaad doet uit uw midden'), dat Paulus dit geval van ernstige zonde naar het voorbeeld van de wet van Mozes op deze manier aanpakt. Het behoort tot die zonden waarvan je moet zeggen, het is zo ernstig, dat het niet anders kan dan dat de dader met een hoge hand tegen God zondigt. Hieruit mag duidelijk zijn dat tucht ook (en in bepaalde gevallen *vooral*) tegen seksuele zonde niet mag uitblijven!

Paulus maakt ook duidelijk dat de bedoeling hiermee is om zowel de zondaar als de gemeente te helpen. De zondaar wordt buiten de bescherming van Christus en zijn gemeente gezet (dat is, aan de Satan en zijn rijk overgeleverd) met als doel dat hij toch tot inkeer komt (1 Kor. 5:5). Hij moet zich niet verbeelden dat als hij doorgaat in zonde hij alsnog bij Christus kan blijven horen. Het is een genadeloze kerk die broeders of zusters, die aanhoudend in zonde leven, hen de indruk geeft dat het toch goed kan zijn tussen hen en Christus! Mede daarom is de gezonde uitoefening van de Christelijke tucht zo belangrijk. Het is niet voor niets één van de drie kenmerken van de ware kerk (dat is, de door Christus erkende kerk, zie Ned. Geloofsbelijdenis art. 29).

Door de uitsluiting van de zondaar wordt ook de gemeente zuiver en heilig gehouden. Paulus gebruikt het voorbeeld van de desem die verwijderd moest worden uit alle huizen tijdens het zevendaagse feest van de ongezuurde broden na het Paasmaal. De wet eiste dat gedurende deze tijd zelfs geen oude desem in het huis aangetroffen mocht worden (Ex.12,18-20; 13,7). Oude desem was een beschimmeld stuk oud deeg dat destijds in plaats van gist gebruikt werd om nieuw deeg te doen rijzen, wanneer brood gebakken werd. Christus, zegt Paulus, is ons paaslam en nadat wij Hem door het geloof gegeten hebben, behoren wij al de oude desem (zuurdeeg) van zonde uit ons midden te verwijderen. Wanneer wij dus wekelijks feestvieren in de diensten ter ere van Christus, zijn wij verplicht in ons 'huis' (heel onze leefwereld) de zonde steeds te bestrijden en verwijderen.

Paulus spoort ons ook aan om te denken aan Psalm 101:5-6a, die in de gangbare vertaling van zijn dagen luidde: *Hij die stiekem zijn naaste kwaadspreekt, hem heb ik verbannen, een trots oog en een gierig hart, met zo iemand heb ik niet gegeten. Mijn ogen zijn op de getrouwen van de aarde opdat zij samen met mij bijeenkomen.*

Stellingen en vragen:

- wordt de tucht serieus genomen in jouw gemeente? Hoe kan jij zelf een bijdrage aan leveren?
- wat is het uitgangspunt van de kerkorde over de tucht (art.76-77)? Is dat Matt.18 of 1 Kor.5? Is er ruimte voor beide aanpakken? Welke aanpak zie je bij Titus 3:10?
- wat is het verschil met hoe je omgaat met een broeder die doorgaat in zonde en toch wil blijven deelnemen aan het kerkelijk leven en iemand die eigenlijk niet meer gelooft of het geloof niet meer in de praktijk wil brengen?
- blijft een broeder of zuster die uitgesloten wordt en waarmee je niet meer mag omgaan een broeder of zuster? Zie ook 1 Tess. 4:11-12; 5:14.
- ben je bezig om oude desem uit je eigen leven weg te doen? Geef voorbeelden.
- wat zegt het voor onze christelijke beleving dat wij, naar Paulus' beeldspraak, als kerken steeds het feest van ongezuurde broden vieren?